

Robert Vannoy, Manabii Wakuu, Hotuba ya 3

Kuchunguza Isaya 2:1-4 kutoka kwa Mtazamo wa Baada ya Miaka Mile na Miaka Mile

Isaya 2:1-4 Kutoka kwa Mtazamo wa Baada ya Milenia [Alexander]

Kuna nafasi tatu za tafsiri za eskatolojia: nafasi za Kabla ya Milenia, Amillennia, na Baada ya Milenia. Acha nikupe wazo la jinsi Post-millia inavyofanya kazi na kifungu hicho. Nitafanya hivyo kwa kutumia JA Alexander. Ninaweza kutaja, ufafanuzi wake kuhusu Isaya ni ufafanuzi muhimu sana. Anataja vyanzo vingine vingi, na anaingia katika maandishi ya asili. Kuna nyenzo nyingi za kusaidia hapo. Anafanya hivyo kutoka kwa mtazamo wa Post-millia unapokuja kwenye sehemu za Isaya ambazo zina kipengele cha eskatolojia kwao.

Kuinuliwa kwa Kanisa

Tazama nambari ya 2 katika manukuu yako. Nimeandika dondoo chache tu kuhusu mistari mbalimbali. Angalia aya ya kwanza: “Katika sehemu ya kwanza, nabii anatabiri kuinuliwa kwa kanisa kwa wakati ujao na kuingia kwa Mataifa katika sura ya 2-4.” Kwa hivyo unaona, anaona unabii wote kama kuinuliwa kwa kanisa kwa wakati ujao. Maneno ya kwamba “mlima wa hekalu la Bwana utawekwa kama mkuu wa mlima ulioinuliwa juu ya vilima ,”-- hiyo ni Yerusalemu. Hiyo ni ishara ya kanisa. “Mataifa yote yatamiminika kwake,” hiyo ni Mataifa wakiingia kanisani. Anaendelea kusema, “Baada ya jina linalofanana na lile lililo katika sura ya 1:1 unabii wa kanisa katika kipindi fulani cha mbali utainuliwa na kuonekana wazi na mataifa yataukimbilia kwa ajili ya mafundisho na dini ya kweli.” Matokeo yake anaona vita vikikoma na amani ya ulimwengu ikitawala--mistari ya 2-4. Kwa hivyo unaona, injili inapoenea na watu kutoka mataifa yote wakimjia Kristo, matokeo ya mwisho yatakuwa kukomesha vita na kuanzishwa kwa amani ya ulimwengu.

Kuhusu Isaya, sura ya 2, mstari wa 2, anasema, “Unabii unaanza na utabiri wa ghafla wa kuinuliwa kwa kanisa. Kukusanyika kwa mataifa kwake na uainishaji wa jumla wa matokeo, mistari ya 2-4. Badala ya kusema, katika misemo ya kisasa, kwamba

kanisa ni jamii ambayo itaonekana wazi na kuvutia mataifa yote, anaiwakilisha kwa mlima ambao hekalu lilisimama kama lililoinuliwa na kuwekwa juu ya milima mingine ili liweze kuonekana pande zote.” Anasema, “Ni lugha ya mfano inayofaa kanisa.” Hiyo iko kwenye ukurasa wa 97. Ninaweza kutaja kwamba, sentensi hiyo ya kwanza iko ukurasa wa 95 na aya ya pili ni 96 katika maelezo yake. “Kukusanyika huku kwa mataifa kunaelezwa kwa ukamilifu zaidi na nia zake zinasemwa kwa maneno yao wenyewe, yaani kutamani kufundishwa dini ya kweli ambayo Yerusalemu, au Sayuni, chini ya kipindi cha zamani ilikuwa mwekaji pekee.” Hiyo ni ukurasa wa 98. “Kwa maana kutoka Sayuni itatoka sheria” ni dini ya kweli kama kanuni ya wajibu na neno la Yehova; dini ya kweli inafunuliwa kutoka Yerusalemu—kanisa.

Kueneza Injili Huleta Amani

Mstari wa 4 ndio kiini cha kifungu hiki. Hapo ndipo, “Panga zitafuliwa kuwa majembe; wala hawatajifunza vita tena.” Anasema, “Hapa mtu ambaye angeonekana katika mistari iliyotangulia kama mtoa sheria na mwalimu wa mataifa sasa anawakilishwa kama mwamuzi, au mwamuzi, akimaliza migogoro yao kwa kuingilia kati maalum kama matokeo muhimu ambayo vita huisha. Maarifa yenyewe ya sanaa yamepotea na vifaa vyake vinatumika kwa matumizi mengine. Utabiri huu haukutimizwa katika amani ya jumla chini ya Mfalme Augustus, ambayo ilikuwa ya muda tu. Wala haujatimizwa sasa. Tukio hilo limesimamishwa juu ya sharti la awali, yaani, makutano ya mataifa na kanisa, ambayo hayajatokea. Huu ni msukumo mkubwa wa kueneza injili, ambayo kwa wakati huo ni ya amani, na katika roho inayoelekeza hilo katika athari halisi, popote, [na angalia], kwa kadiri inavyotumia ushawishi wake bila kizuizi. ‘Naye atahukumu au kusuluhisha kati ya mataifa na kuwaamulia watu wengi, nao watafua panga zao ziwe majembe, na mikuki yao iwe miundu ya kupogoa; mataifa hayatainua upanga dhidi ya mataifa, wala hawatajifunza vita tena.’”

Unaona, anachosema ni kwamba kitatokea kupitia kuenea kwa injili, bado hatujafika mbali vya kutosha. Bila shaka, alikuwa akiandika karibu karne moja iliyopita. Lakini, hatuko karibu sana sasa kama tulivyokuwa wakati huo kuhusu kuona matokeo

haya ya kukomeshwa kwa vita. Lakini hiyo ndiyo tafsiri ya postmil . Ni motisha ya kueneza injili kwa sababu kupitia kuenea kwa injili hali hizi zitakuja kama matokeo ya kuzaliwa upya katika mioyo ya wanadamu. Hiyo ni uwakilishi wa Alexander kutoka kwa tafsiri ya postmil .

Mfano mwingine wa msimamo huo ni Delitzsch wa Keil na ufafanuzi wa Delitzsch. Ukurasa wa 5 wa nukuu zako. Kuhusu mstari wa 3, Delitzsch anasema hili liko kwenye ukurasa wa 116: “Lilitimizwa kama Theodoret anavyoona katika ukweli kwamba neno la injili lililoinuka kutoka Yerusalemu, kama kutoka chemchemi, lilitiririka kupitia ulimwengu wote unaojulikana. Lakini utimilifu huu ulikuwa tu utangulizi wa hitimisho ambalo bado linapaswa kutafutwa katika siku zijazo la kile kilichoahidiwa katika mistari ifuatayo ambacho bado hakijatimizwa.”

Kisha mstari wa 4, ambao uko kwenye ukurasa wa 116 na 117: “Naye atahukumu kati ya mataifa na kutoa haki kwa watu wengi wanapotarajia kubadilisha panga zao kuwa majembe na mikuki kuwa miundu; mataifa hayatainua upanga dhidi ya taifa wala hayatapigana vita tena. Kwa nguvu kama hiyo ni neno la Mungu linalodumisha amani. Hakuna haja tena ya silaha za chuma. Zinageuzwa kuwa silaha za ajira ya amani. Hakuna haja tena ya mazoezi ya kijeshi, kwani hakuna faida ya kujizoeza katika kile ambacho hakiwezi kutumika kama muhimu. Kuna amani: si amani ya silaha, bali amani kamili, ya kweli, iliyotolewa na Mungu na yenye baraka. Ni katika vita ambapo nguvu ya Mnyama inafikia kilele katika historia ya ulimwengu. Mnyama ataangamizwa. Ubinadamu wa kweli utawatuma wateule wake na kupata utawala. Ulimwengu utaishika Sabato.”

Angalia kauli yake inayofuata. “Je, tusijitoe kwenye tumaini kwa msingi wa maneno kama haya ya kinabii, kwamba historia ya ulimwengu haitaisha bila kuitunza Sabato? Je, tumsahihishe Isaya, kulingana na Quenset , ili tusije tukawa wakristo wa kale, [yaani , watu wanaoamini kabla ya miaka elfu moja , watu wanaoona kipindi cha Milenia kijacho]? 'Mawazo ya kibinadamu ya Ukristo, asema msomi Myahudi mwenye mawazo, yana mizizi yake katika Pentateuki na zaidi katika Kumbukumbu la Torati; lakini katika manabii, hasa katika Isaya, yanafikia kilele ambacho hakitapatikana na

kutambuliwa kikamilifu na ulimwengu wa kisasa kwa karne zijazo.” Kisha Delitzsch anasema, “Lakini [maneno ya kinabii] yatatimia . Kile ambacho maneno ya kinabii yaliyotumiwa na Isaya hapa yanathibitisha ni mkao wa kimaadili, lengo la historia takatifu iliyotabiri ushauri wa Mungu.” Kwa hivyo mtazamo wa Baada ya Miaka elfu unaona unabii huu kama unatuambia kwamba kupitia kanisa na kuenea kwa injili hadi miisho ya dunia, hatimaye hali zitaundwa ambapo vita vitakoma.

Isaya 2:1-4 Kutoka kwa Mtazamo wa Miaka Elfu [Mdogo]

Sawa huo ni uelewa wa baada ya milenia . Turudi kwenye uelewa wa Amilenia. Nimegusia hilo katika kujadili mtazamo wa Young kuhusu "siku za mwisho" na jinsi anavyoona unabii huu ukiingia katika "siku za mwisho." Lakini angalia ukurasa wa 8. Nukuu ambayo hatujaiangalia, katikati ya ukurasa; hii inatoka kwenye ukurasa wa 101 na 102 wa ufafanuzi wa Young kuhusu Isaya ambapo inasema, "Kwa njia ya picha hii, Isaya anataka kufundisha ukweli kwamba ibada ya Bwana inaonyeshwa kwa kutumia metonymy, kama 'mlima wa nyumba ya Bwana.' [Kwa hivyo unaona uko katika lugha ya mfano.] Ibadu ya Bwana, iliyoonyeshwa kwa metonymy, kama 'mlima wa nyumba ya Bwana,' itashinda dini zingine zote na aina za ibada. Mahali ambapo ukuu wa ibada ya Bwana unafunuliwa ni pale pa kutambuliwa nje ya Israeli. Katika siku za Isaya, ibada hii haikuwa wazi kwa kiasi fulani na karibu iliwekwa kwa Israeli pekee. Mataifa yalimwona Bwana kama Mungu wa Israeli tu, mungu wa mahali kama Kemoshi wa Wamoabu. Hata hivyo, siku za mwisho, kwa kadiri Sayuni itakavyoinuliwa, dini hii ya Israeli ingejulikana kote ulimwenguni. Kwa mwanga wa Agano Jipya, tunaweza kusema kwamba marejeleo ya unabii huu ni kwa kanisa ambalo Yesu Kristo alilianzisha, kuanzia Yerusalemu. Wanafunzi walienda kote ulimwenguni wakitangaza wokovu wa kweli. Kanisa hili kama nguzo na msingi wa ukweli linapaswa kuhubiriwa kwa kila kiumbe.” Kwa hivyo katika hatua hiyo una makubaliano kati ya Waamini wa Baada ya Milenia. na Waamini wa Milenia kuhusu jukumu la kanisa na kuenea kwa injili. Huyu ni EJ Young.

Fuata hapo; hii inatoka ukurasa wa 102. 12 ni tanbihi, "Na waandishi kadhaa wa kisasa kifungu hiki kinasemekana kutimizwa wakati wa Milenia kufuatia kurudi kwa Kristo. Kwa kujibu." [Sikiliza jibu lake.] "Lazima tukumbuke kwamba unabii huu unahusishwa na siku za mwisho, ambazo ni siku za Kimasihi." Kwa sababu ni "siku za mwisho," haiwezi kuwa Milenia. "Zaidi ya hayo, baraka zinazochukuliwa ni za kiroho. Wanadamu watamtafuta Bwana ili waweze kutembea katika njia zake. Lakini wanadamu humchukua Bwana tu wakati Bwana anawavuta kufanya hivyo. Ni kazi ya Roho Mtakatifu kuhusiana na kuhubiri injili."

Kisha angalia aya inayofuata, ambayo inatoka ukurasa wa 103 wa Young: "Si taifa moja tu linalomjua Bwana tena, lakini mataifa yote yanamjua. Isaya anaposema, 'watu wengi,' hamaanishi watu wote, bali umati mkubwa tu. Wale ambao hapo awali walikuwa wageni na wageni sasa ni raia pamoja na watakatifu. Wakati wa kipindi cha Agano la Kale, utukufu wa injili ulifichwa pamoja na mataifa. Hata hivyo, katika siku za mwisho, kanisa linajitokeza, na watu wa mataifa yote watakuja humo. Watu sasa ni mataifa yaliyotawanyika wakimrudia Bwana nao watakuwa mmoja. Mataifa yote yatamiminika hadi Sayuni. Hakuna taifa litakalotengwa. Kutoka katika mataifa haya yote kutakuwa na watu wengi. Sayuni ni kitovu cha ukweli. Ikiwa mtu anataka kusikia ukweli, lazima aende mahali ambapo ukweli unapatikana, yaani, Kanisa la Mungu aliye hai ambapo ukweli wa Mungu unatoka."

Kisha aya inayofuata. Hii inarudi kwenye kiini cha msimamo wa amil. Anasema, "Kuna aina mbili zilizoenea za majibu kwa tafsiri iliyotolewa katika ufafanuzi huu: kwa upande mmoja kuna wale wanaosema kwamba inawezekana, kwamba vita vinaweza kusimama kabisa katika wakati huu katika enzi kabla ya kurudi kwa Kristo kutoka mbinguni [hiyo ingekuwa msimamo wa postmil .] Kwa upande mwingine, kuna wale wanaojulikana kama watabiri wa vipindi ambao wanasisitiza kwamba unabii huo haujatimizwa katika enzi ya sasa bali utatimizwa katika Milenia inayofuata kurudi kwa Kristo."

Angalia maoni yake kuhusu mtazamo huo. "Aina hii ya mwisho ya tafsiri hufanya vurugu za aina kubwa. [Kwa nini?] Kwa muundo wa jumla wa eskatolojia ya

kibiblia." Kwa maneno mengine, hoja yake hapa iko zaidi katika muundo wa msimamo "mfumo hufanya vurugu. Tunaweza kujibu misimamo hii yote miwili kama ifuatavyo." Kwa hivyo sasa hivi ndivyo anavyoweka dhidi ya tafsiri ya postmil au tafsiri ya premil : "Tunaweza kuingia misimamo hii yote miwili kama ifuatavyo. Kwa kadiri watu wanavyojifunza kumhusu Bwana na kufundishwa naye, watatafuta kutumia katika maisha yao kanuni za serikali yake." Unaona sifa ni "kwa kadiri watu wanavyojifunza kuhusu Bwana na kutafuta kutumia kanuni za serikali yake. Kwa hivyo, hata leo, [na hapa kuna sifa], kwa kadiri watu wanavyoamini injili na kutafuta kuitekeleza katika maisha yao unabii huu unatimia. Wakati huo huo ni lazima ikumbukwe kwamba dhambi bado ipo, na haitakuwa hadi kuondolewa kabisa kwa dhambi katika Kurudi kwa Pili kwa Bwana ndipo unabii huu utatimizwa kwa ukamilifu wake. Kwa hivyo siku za mwisho zinaendelea hadi Kurudi kwa Pili kwa Bwana, hali zilizobarikiwa, ambazo zinaletwa na siku hizi za mwisho, zitadumu milele. Unabii huu utaeleweka tu kwa ujumla wa muundo wa jumla wa eskatolojia."

Unaona amerudi moja kwa moja kwenye kitu hicho kilicho katika aya ya mwisho ya ukurasa huo huo, ambacho kwa kweli ni tanbihi ya aya hiyo katika maandishi. "Kwamba imetimizwa kikamilifu katika kanuni, lakini katika kanuni tu. Inatimizwa kadiri watu wanavyojitoa kwa Bwana na kumtii Bwana ndipo masharti haya ya amani yanatimizwa." Katika ukamilifu, anasema, si ndani ya siku za mwisho. Anaisukuma hadi katika hatua ya milele.

Je, kiwango cha kiroho cha kile kinachoeleweka kwa "kufua panga kuwa majembe ni kipi?" Utasema kwamba hiyo haimaanishi kwamba vita vitakoma, bali ni amani moyoni mwa mwanadamu? Kijana hafiki mbali sana. Kuna baadhi ya wafasiri wanaofanya hivyo. Kijana huepuka tatizo hilo kwa kulifafanua. Tutaona amani hii kwa kiwango ambacho wanadamu hujisalimisha kwa mapenzi ya Bwana; lakini kwa sababu dhambi bado ipo, haitakuwa kamilifu kamwe. Ili utimilifu wa ushindani upite zaidi ya siku za mwisho hadi katika hali ya milele. Kama asemavyo, kuna ugumu na hili. Tunachoweza kufanya ni kuwa waaminifu kwa muundo wa eskatolojia. Kwa hivyo ni mfumo wake unaomlazimisha katika mwelekeo huu.

Jibu la Vannoy Kabla ya Milenia

Nina tatizo kubwa na mtazamo huo. Sidhani kama unaendana na lugha ya maandishi. Inaposema katika mstari wa 4, “Atahukumu kati ya mataifa na kutatua migogoro ya watu wengi. Watafua panga zao ziwe majembe, na mikuki yao iwe miundu ya kupogoa; taifa halitainua upanga dhidi ya taifa,” hakuna sifa hapo. Hilo halizungumzii kitu kilichotimizwa kwa sehemu, au kilichotimizwa kimsingi, lakini baadaye kitatimizwa kikamilifu. Anaelezea kitakachotokea wakati watu watakapopokea sheria ya Bwana inapotoka Sayuni, naye atawahukumu mataifa na kutawala.

Mtazamo wa Calvin wa Miaka Efu Moja

Hebu tumtazame Calvin kwenye ukurasa wa 3 na 4. Sitasoma haya yote kutoka kwa Calvin. Aya ya pili: “Watafua panga zao ziwe majembe.” Calvin pia anaamini inazungumzia kanisa kama vile Young anavyofanya. Lakini anasema, “Kisha [Isaya] anataja matokeo mazuri yatakayofuata wakati Kristo atakapowaleta Mataifa na mataifa chini ya utawala wake. Hakuna kitu kinachotamanika zaidi kuliko amani, lakini ingawa wote wanafikiri kwamba wanaitamani, wanaisumbua kwa wazimu wa tamaa zao. Kwa maana kiburi na tamaa ya kutamani huwafanya watu kuinuka kwa ukatili dhidi ya kila mmoja. Kwa hivyo, kwa hivyo, wanaume huongozwa kwa kawaida na tamaa zao mbaya ili kutumikia jamii, Isaya hapa anaahidi marekebisho ya uovu huu - injili ya upatanisho. 2 Wakorintho 5:18 huondoa uadui kati yetu na Mungu, kwa hivyo inawaleta wanadamu katika amani na maelewano kati yao. Maana yake ni hii: kwamba watu wa Kristo watakuwa wapole, na kuweka kando ukali, watajitolea kutafuta amani.” Aya ya mwisho kwenye ukurasa huo. "Zaidi ya hayo, Isaya anaahidi kwamba injili itakapotangazwa, itakuwa suluhisho bora la kukomesha ugomvi."

Ungeweza kutamani ingekuwa hivyo. Huna haja ya kuangalia makanisa mengi sana ili kugundua kuwa hilo halifanyi kazi vizuri sana. Bila shaka, jinsi watu hawa wangejibu hilo ingekuwa: “Naam, watu hawajitii kwa Bwana na kufuata mapenzi yake, la sivyo kusingekuwa na ugomvi huu.” Hilo linaweza kuwa kweli. Lakini je, ndivyo

unabii huu unavyozungumzia? Akiendelea na Calvin, “Itakuwa suluhisho bora la kukomesha ugomvi, na si hivyo tu, bali pia kwamba chuki zitakapowekwa kando, watu watakuwa tayari kusaidiana. Kwa maana hasemi tu ‘panga zitavunjwa vipande vipande,’ bali zitageuzwa kuwa majembe. Kwa njia hiyo anaonyesha kutakuwa na mabadiliko makubwa sana kiasi kwamba badala ya kusumbuana, kufanya vitendo mbalimbali vya udhalimu kama walivyokuwa wakifanya hapo awali, watakuza amani na urafiki na watatumia juhudi zao kwa manufaa ya wote.”

Kuanzia aya inayofuata, “Hawatafanya vita tena.’ Neno [Kiebrania] lamad linamaanisha 'kuzoea' au 'kujifunza,' lakini maana ya nabii ni wazi vya kutosha. Hawatajizoeza katika sanaa za uharibifu na hawatapigana wao kwa wao katika vitendo vya ukatili na dhuluma kama walivyokuwa wamezoea kufanya hapo awali. Kwa hivyo tunahitimisha kwamba wamefanya”—angalia sentensi hii— “ ujuzi mdogo katika injili ambao mioyo yao haijaumbwa kwa upole na miongoni mwao hakuna upendo wa kindugu unaowaongoza watu kutekeleza majukumu mema kwa kila mmoja.”

Sasa, aya inayofuata, na inavutia kwamba Calvin anazungumzia hili, kwa sababu kutokana na alichosema hadi sasa inaonekana kwamba kama ungekuwa Mkristo na ungekuwa mfuasi wa Bwana, ungelazimika kuwa mpinga-mapambano. Calvin alikuwa anajua hilo. Angalia aya yake inayofuata: "Watu wengine wazimu wanatesa kifungu hiki ili kukuza machafuko. Kana kwamba kiliondoa kabisa haki ya kutumia upanga kutoka kwa kanisa, na kukileta [kifungu hiki kutoka kwa Isaya] mbele ili kuhukumu kwa tofauti kubwa kila aina ya vita. Kwa mfano, ikiwa mkuu anawatetea watu waliokabidhiwa kwake ili kuwalinda dhidi ya dhuluma, kwa watu hawa ni kinyume cha sheria kwa Wakristo kutumia upanga. Lakini ni rahisi kujibu hili. Kwa maana nabii anazungumza kwa mfano kuhusu ufalme wa Kristo." Kwa maneno mengine, lugha yake ya mfano, isichukuliwe kihalisi. "Anazungumza kwa mfano kuhusu ufalme wa Kristo, ambao unawaongoza watu kupitia wema wa pande zote kupatanishwa." Anachosema ni kwamba kinachozungumziwa hapa si vita halisi - kile tunachofikiria kawaida tunapozungumzia vita. Ni suala la mahusiano kati ya waumini. Maandiko mara nyingi hutumia sitiari ambapo kitu kinachoashiria ni jambo lililopewa, kama ilivyo katika

kifungu hicho: “Yeye asiye na upanga, na anunue mmoja.” Kwa hakika Kristo hakukusudia kuwashawishi wafuasi wake kupigana, lakini alisema kwamba wakati wa vita ulikuwa umekaribia.

Angalia aya ya mwisho: “Inaweza kupingwa kwamba katika hali ya maelewano na amani, upanga hautahitajika tena. Ninajibu kwamba amani ipo,” na hapa anasikika kama Young na, kwa kweli, Young labda aliitoa kutoka kwa Calvin. “Ninajibu kwamba amani ipo miongoni mwetu kadiri tu nguvu ya kifalme ya Kristo inavyotambuliwa, na kwamba vitu hivi viwili vina uhusiano wa pande zote. Laiti Kristo angetawala kabisa ndani yetu, lakini hana. Kwa hivyo bado tuna matatizo haya.”

Na kisha mstari wa mwisho, wa nne, sehemu ya mwisho ya aya hiyo. "Utamilifu wa unabii huu kwa kiwango chake kamili haupaswi kutafutwa duniani." Anausukuma tena. "Inatosha kwamba tunapata uzoefu wa mwanzo. Kupatanishwa na Mungu kupitia Kristo ni katika urafiki wa pande zote unaoleta maelewano."

Angalia katika haya yote tatizo la siku za mwisho kwa Wamilenia . Anachukulia siku za mwisho kama wakati huu kati ya marejeo. Ana wakati mgumu sana kuona jinsi maneno ya unabii huu yanavyotimizwa kwa usahihi sasa. Kwa hivyo wanapaswa kutumia kanuni hii au aina fulani ya utamilifu unaostahili.

Mtazamo wa Laetsch wa Miaka Eflu Moja

Acha nikupe Amillennialist mwingine . Ninafanya hivi zaidi kama mfano wa mbinu tofauti kidogo. Huyu ni Theodore Laetsch, na hiyo iko kwenye ukurasa wa 6. Laetsch ni Mlutheri, Mlutheri wa Sinodi ya Missouri, lakini pia ni Mlutheri wa Amillennialist . Maelezo yake ni kuhusu Manabii Wadogo, na aya hii kwenye ukurasa wa 6 kutoka kwa Laetsch imechukuliwa kutoka kwa maoni yake kuhusu kifungu sambamba cha Mika kwamba "panga zitafuliwa kuwa majembe." Ni kutoka kwa Mika, lakini ni suala lile lile. "Mika mwenyewe hazungumzii amani ya kisiasa miongoni mwa mataifa ya ulimwengu, anazungumza hapa kwa uhakika kabisa kuhusu ufalme wa neema wa Mungu ulioanzishwa na neno la Mungu linalotangulia kutoka Sayuni na Yerusalemu na kuwakusanya watu kote ulimwenguni katika Kanisa moja la Kikristo."

Kisha angalia katika sentensi hii inayofuata, ambayo inanivutia. "Mkristo kutoka Alabama na Mkristo kutoka Ohio, mmoja akiwa amevaa suti ya kijivu ya kusini na mwingine akiwa amevaa suti ya bluu ya kaskazini walikuwa wakipigana wao kwa wao katika vita vya umwagaji damu. Lakini wote wawili walikuwa ndugu katika Kristo, wote wakiwa wanachama wa ufalme wake wa amani, wote wakitaka imani katika Mwokozi wao wa pamoja, na wote wakifurahia amani waliyopewa na Mkuu wa Amani na kuombeana ustawi wa kiroho." Kwa hivyo angesema mstari wa 4 ulitimizwa hata katikati ya mzozo wa Vita vya wenyewe kwa wenyewe kati ya Kaskazini na Kusini wakati waumini walikuwa wakiuana lakini wakati huo huo wakitambua umoja wao katika Kristo na amani ya Kristo aliyoitoa moyoni mwao. Unaona, Young anaachana na uelewa huo kamili wa kiroho katika hali ya sasa, akisukuma uelewa kamili wa kiroho katika hali ya milele, kama vile Calvin anavyofanya.

Muhtasari wa Matatizo katika Nafasi za Miaka Elfu na Miaka Elfu Baada ya Miaka Elfu

Sasa, inaonekana kwangu, tumeangalia mitazamo ya baada ya milenia na ya amilenia. Inaonekana kwangu kwamba mtazamo wa kabla ya milenia huepuka matatizo ya misimamo hii yote miwili. Wapostmil wana tatizo na maandiko mengine yanayosema mambo yanazidi kuwa mabaya. Na bado una tatizo la kama kuenea kwa injili kutaleta hali ya aina hii. Msimamo wa amil umefungwa katika hili kati ya msimamo wa majilio na lazima uifafanue utimilifu, na kuona angalau kwa namna fulani utimilifu wa mfano. Msimamo wa kabla ya milenia unaonekana kwangu kuwa na matatizo madogo zaidi. Unaweza kuchukua Yerusalemu kihalisi, ambayo inaonekana inahitajika hasa katika muktadha wa Mika wa unabii huo huo. Yerusalemu itaharibiwa na kulimwa kama shamba, lakini katika siku zijazo itainuliwa; na neno la Bwana litatoka Yerusalemu, na Bwana mwenyewe atawahukumu mataifa na watu watafua panga zao kuwa majembe, wala hakutakuwa na vita tena. Kwa hivyo inaonekana kwangu kwamba unabii unaweza kueleweka vyema kukuongoza kwenye hitimisho la kabla ya milenia kuhusu nyakati za utimilifu. Mitazamo mingine miwili ina matatizo makubwa.

Kuhusu Tafsiri Halisi na ya Kielelezo

Lakini ngoja niulize swali jingine. Hili bado halitatu kabisa suala la maana halisi dhidi ya mfano katika mstari wa 2. Tulijadili robo iliyopita suala hili lote la halisi dhidi ya mfano, na nilijaribu kujadili hilo kwa njia isiyoeleweka kisha. Nilijaribu kusema wakati huo kwamba ni tatizo gumu. Sijui kanuni yoyote rahisi ya kidole gumba. Kusema mimi huchukua kitu halisi kila wakati haitoshi. Wakati mwingine mambo ni wazi yanakusudiwa kuwa ya mfano. Swali ni ni lini kitu kinakusudiwa kuchukuliwa kwa mfano na ni lini kitu kinakusudiwa kuchukuliwa kihalisi? Hilo ni jambo unalopaswa kupambana nalo. Ni jambo linalohusika katika mchakato wa tafsiri.

Unaposoma Isaya sura ya 2, mstari wa 2, “Katika siku za mwisho, mlima wa hekalu la Bwana utawekwa imara kama mkuu kati ya milima; utainuliwa juu ya vilima, na mataifa yote yatamiminika kwake.” Hilo linazungumzia nini? Na ni kiwango gani cha halisi dhidi ya cha mfano unacholeta kwenye maandishi hayo? Unaona, waumini wangechukua tafsiri ya mfano iliyokithiri na kusema kwamba hii inazungumzia tu umaarufu wa kanisa. Inatumia Sayuni ya Agano la Kale, au Yerusalemu, kuwakilisha kanisa. Kwa hivyo, “Mlima wa hekalu la Bwana utawekwa imara kama mkuu kati ya milima; utainuliwa juu ya vilima, na mataifa yote yatamiminika kwake.” Wanasema hii inazungumzia kanisa.

Wengine watasema: “Hapana, haizungumzii kanisa. Tunapaswa kulielewa kihalisi. Linazungumzia Yerusalemu, hasa kwa sababu ya muktadha katika Mika.” Lakini, ukichukulia kihalisi kama linalorejelea Yerusalemu, basi vipi kuhusu baadhi ya lugha hiyo ya kifungu hicho cha mwisho, “Litainuliwa juu ya vilima, na mataifa yote yatamiminika kwake.” Je, unachukua hilo kihalisi? Je, hiyo ina maana kwamba kutakuwa na mwinuko wa kijiolojia, na mlima mrefu zaidi duniani utakuwa Sayuni? Au hiyo ni mfano wa kusema kwamba Yerusalemu, mji halisi, utakuwa mji maarufu zaidi duniani. Nina mwelekeo wa kufikiria hivyo ndivyo tunavyopaswa kulielewa. Lakini hiyo ni mfano. Hiyo ni sehemu ya mfano. Kuna wale wanaosema kwamba sehemu ya mwisho ya mstari wa 2, “itainuliwa juu ya vilima,” pia inapaswa kuchukuliwa kihalisi,

na kwamba kutakuwa na mwinuko wa kijiografia wa Yerusalemu katika nyakati za mwisho. J. Barton Payne ana mtazamo huo.

Sasa, ukisema wewe ni mtafsiri halisi, je, kauli hiyo inaonyesha umaarufu wa Yerusalemu? Basi umerudi katika swali hili la halisi na la kitamathali. Nadhani sote tunataka kusema tunatafsiri kihalisi. Ndiyo, lakini hiyo inamaanisha nini ukitafsiri kihalisi? Haimaanishi kwamba hakuna takwimu popote. Lazima upambane na mambo kama hayo. Kuna chaguzi tatu hapo. Unaweza kwenda kwenye tafsiri ya kitamathali iliyokithiri kuhusu mstari huu na kusema si Yerusalemu kabisa, ni kanisa. Unaweza kwenda kwenye aina ya uelewa wa kitamathali uliobadilishwa na kusema ni Yerusalemu, lakini inazungumzia umaarufu wa Yerusalemu. Au unaweza kwenda kwenye tafsiri halisi kabisa na kusema ni Yerusalemu, na inazungumzia mwinuko wa kijiografia.

Unawezaje kujua ni nini cha mfano na halisi? Lazima uangalie matumizi ya maandiko mahali pengine na muktadha wa kifungu. Unaona mahali ambapo hii inaenda: inasema, “Watu wengi watakuja, na kusema ‘Twendeni juu mlimani kwa Bwana, naye atatufundisha njia zake.’” Sehemu iliyobaki ya kifungu inasema kinachoonekana hapa ni Yerusalemu katikati ambayo Bwana atatawala. Kwa hivyo ni ukuu wa Yerusalemu. Lakini hilo ni jambo ambalo sidhani kama unaweza kuwa na uhakika nalo kabisa.

Tazama ukurasa wa 6 wa manukuu yako kutoka kwa J. Barton Payne: “Isa 2:2a; 4:1a ‘Mlima wa nyumba ya Bwana utaimarishwa juu ya vilima.’ Mabadiliko kama hayo katika topografia ambayo yametabiriwa katika Zekaria 14:4b na 10.” Hizi ni unabii wa Zekaria, nambari 70 na 75 ambazo ziko katika Ensaiklopedia yake. “Kwa hivyo licha ya tafsiri mbalimbali za kiistiari ambazo zimependekezwa na waliberali na wahafidhina wengine kwa ajili ya ‘kuinuliwa kwa Sayuni,’ mafundisho ya kibiblia yanaonekana kuwa mabadiliko ya kijiolojia ya kimiujiza, utimilifu katika siku za mwisho. Mabadiliko ya kimwili huku hekalu la Mlima Moria likiinuliwa juu ya mazingira yake.” Sasa anasema “limeinuliwa juu ya mazingira yake.” Inasema “litainuliwa juu ya vilima, mlima wa hekalu la Bwana utakuwa mkuu kati ya milima.” Nadhani unaweza kuuliza:

mkuu kati ya milima gani? Labda, mlima mrefu zaidi katika eneo hilo. Mazingira gani? Maili 5, maili 10, maili 50 au 100; Sijui.

Pingamizi la Premill "kujifunza Vita Tena" na Jibu la Vannoy

Swali jingine ambalo mara nyingi huulizwa kama ukosoaji wa uelewa wa awali wa hili, liko katika Isaya 2:4: “Taifa halitainua upanga juu ya taifa, wala hawatajifunza vita tena.” Kifungu hicho cha mwisho “wala hawatajifunza vita tena,” hiyo ni toleo la King James. Biblia ya NIV inasema, “Wala hawatajifunza vita tena.” Wale ambao hawakubaliani na msimamo wa awali wanasema, “Unawezaje kusema hivyo katika muktadha wa awali kwamba hakutakuwa na vita tena? Kifungu muhimu cha msimamo wa Milenia katika Ufunuo 20 kinazungumzia mwishoni mwa kipindi cha Milenia Shetani anaachiliwa, na kuna vita. Kwa hivyo ikiwa utasema kwamba kifungu hiki kinarejelea kipindi cha Milenia, je, hilo halipingani na utabiri kwamba hakutakuwa na vita tena? Mfalme Yakobo anasema, “Wala hawatajifunza vita tena.” Biblia ya NIV, “Wala hawatajifunza vita tena.” Biblia ya NASB ndiyo yenye nguvu zaidi: “Wala hawatajifunza vita tena kamwe.” Lakini tafsiri hizi zote zinaonyesha kwamba wakati huu wa amani utaanzishwa, na vita vitaisha milele. Swali ni je, unalinganishaje hilo na msimamo wa premil ?

Ningetoa pendekezo hili kujibu hilo. Kwa Kiebrania, tuna mchanganyiko huu wa neno hasi “lo’ + kitenzi kisichokamilika + ‘od.” Angalia matumizi katika Kutoka 2:3: “Na aliposhindwa kumficha tena.” Hiyo ni katika muktadha wa Musa kufichwa kwenye manyasi kabla tu ya hapo. “Aliposhindwa kumficha tena, alimweka kwenye manyasi.” Lakini “aliposhindwa kumficha tena.” Ina wazo la ukosefu wa mwendelezo. Sio lazima kamwe ila ukosefu wa mwendelezo.

Angalia Yoshua 5:1: “Wala hapakuwa na roho ndani yao tena.” Yoshua 5:1 iko katika muktadha wa ushindi wakati Israeli walipovuka Mto Yordani na kuingia Kanaani kwa kusimama kwa maji kwa muujiza. Wakazi wa Kanaani walikuwa na hofu sana kiasi kwamba hawakuwa na roho yoyote ya kwenda kuwashambulia Waisraeli. Ndiyo maana Waisraeli waliweza kuadhimisha Pasaka na kuwatahiri wanaume wote ambao

hawakuwa wametahiriwa hapo awali. “Wala hapakuwa na roho ndani yao tena.” Hiyo haimaanishi kwamba hapangekuwa na roho ndani yao tena ya kuwashambulia Waisraeli kwa sababu walifanya hivyo baadaye. Lakini ilikuwa ni kukoma, ukosefu wa mwendelezo wa roho hiyo ya kushambulia. Sio wazo la kutowahi tena. Yoshua 5:12: “Wala hawakuwa na mana tena wana wa Israeli.”

Sasa, hapo unaweza kujadili kwa sababu nadhani katika muktadha hoja ni kwamba mana ilisimama. Wakati walipoingia katika nchi ya Kanaani ilikoma kabisa. Walikuwa wakipokea mana kila siku kwa miaka mingi. Kisha ikakoma; haikuendelea. Kwa hivyo inaonekana kwangu kwamba wazo hilo si 'ad ' olam [milele]. Hilo halimo katika kauli hiyo katika Isaya 2:4 . Haisemi "hakutakuwa na vita tena," na kwa maana hiyo NASB imekosea katika kutafsiri "hawatajifunza vita tena." Sio kwamba "hawatajifunza vita tena," lakini ukosefu wa mwendelezo unapendekezwa na "'od lo' +' od" hii.

Swali kuhusu kufafanua Yoshua 5: Jambo la msisitizo ni kwamba walipoingia Kanaani, mana ilikoma. Hawangeendelea kutegemezwa na mana. Lakini kwa upande mwingine, inaweza kuanza tena. Jambo ni kwamba: haiendelei hivi sasa. Nadhani hiyo ndiyo hoja ya jinsi ilivyoandikwa katika Isaya 2:4 . " Wala hawatajifunza vita tena." "Hawataendelea kujifunza vita tena"; kutakuwa na ukosefu wa mwendelezo wa kitu ambacho kimekuwepo katika historia yote ya mwanadamu. Ndiyo maana inashangaza sana. Hakujawahi kuwa na wakati katika historia ya mwanadamu ambapo hakujawahi kuwa na vita vinavyoendelea. Hakutakuwa na wakati katika historia ya mwanadamu ambapo hakutakuwa na vita vinavyoendelea hadi Kristo arudi. Lakini katika hatua hiyo, atakapoanzisha ufalme wake, kutakuwa na mabadiliko. Hakutakuwa na mwendelezo wa aina hiyo ya mazingira ambayo yamekuwa sehemu ya uwepo wa mwanadamu, na hiyo ni vita. Hiyo haimaanishi kwamba miaka elfu moja baadaye inaweza isiendeleee tena, lakini hakutakuwa na mwendelezo wa kitu ambacho kimekuwa sehemu ya hali ya kibinadamu kila wakati. Kwa hivyo sidhani kama kifungu hicho cha mwisho ni pingamizi linaloondoa uhalali wa tafsiri ya awali ya kifungu kama wengine walivyojaribu kubishana.

Young na Calvin wanasema imetimizwa kimsingi sasa, na utimilifu kamili uko katika hali ya milele. Tatizo na hilo ni "katika siku za mwisho." Unawezaje kusema "siku za mwisho" ni hali ya milele? "Siku za mwisho" zinaonekana kuiweka katika mwendelezo huu wa mtiririko wa historia ya mwanadamu, si katika hali ya milele.

Tafsiri ya NIV inasema, "Wala hawatajifunza vita tena." Neno la Kiebrania la Lamad linamaanisha, kihalisi, "jifunze." Wakati unakuja ambapo vita haifai. Kitabu cha Ufunuo kinasema kwamba mwishoni mwa Milenia kutakuwa na vita tena. Wakati huo kutakuwa na vita vingine. Msimamo wa postmil ulishikiliwa kwa kiasi kikubwa katika miaka ya 1800 na ulikufa katika Vita vya Dunia. Hivi majuzi, pamoja na harakati ya Theonomy, imeshuhudia uamsho mdogo.

Hiyo inatosha kwa leo. Tutaichukua kutoka hapo wakati mwingine.

Imenakiliwa na kuhaririwa kwa ukali na Ted Hildebrandt

Hariri ya mwisho na Dkt. Perry Phillips

Imesimuliwa tena na Dkt. Perry Phillips